

■ TRIBUNA POLITICA

SanaSurselva: Il dretg pass en la dretga direcziun

CHRISTIAN RATHGEB,
PRESIDENT DA LA REGENZA

Per tegnair il dumber da lur populaziun dovran las regiuns perifericas piazzas da lavur. Correspundentmain è la perdita da piazzas da lavur, che resulta a partir da l'onn 2018 pervia da la dischlocaziun da la centrala dal clom d'agid sanitar 144 a Cuira, ina chaussa dolurusa e displaschavla per la regiun Surselva. En connex cun la decisiun respectiva da la regenza stoi dentant vegnir considerà ch'i eran occupadas il matg da quest onn mo anc tshintg da las nov piazzas previsas, e da quellas eran 170 pertschients da piazzas occupads da dus collavuratur cun domicil en Surselva. La sutdotaziun da persuonal en la centrala dal clom d'agid sanitar ha bunamain chaschunà in collaps dal manaschi. Mo grazia a mesiras d'urgenza ed a l'engaschament extraordinari dal team da la centrala 144 po il manaschi vegnir tegnì en funcziun. En connex cun la decisiun da la regenza da reunir la centrala 144 cun la centrala d'acziuns da la polizia chantunala èsi impurtant per mai da render attent che la decisiun n'è betg drizzada cunter la regiun. La decisiun è vegnida prendida sin basa da las sinergias che sa laschan cuntanscher uschia en spezial en il sectur dal persuonal, e pia unicamain en l'interess d'optimar ils servetschs da salvament dal chantun.

Il sectur da sanadad porscha a las regiuns pussaivladads ch'èn vegnidas sustimadas fin uss en divers lieus e che permettàn da mantegnair piazzas da lavur en la regiun sco er da stgaffir piazzas da lavur supplementar

tras purschidas attractivas en spezial en il turissem da sanadad. En il program da la regenza per ils onns 2017–2020 ha la regenza declerà la promoziun dal turissem da sanadad sco punct central da l'activitad dals proxims quatter onns. Il model directiv davart il provediment structural dals fatgs da sanadad en il chantun Grischun, ch'è vegnì preschentà da mes departament l'onn 2013, sa basa sin las regiuns resp. sin structuras regionalas. Nus propagain da furmar centers da sanadad regionalas e da fusiunar organisatoricamain ils furniturs da prestaziuns, davent da l'ospital sur la spitex fin a las chasas da persunas attempadas e da tgira. Da nov vegnan vitiers pli e pli savens er las furmas d'abitatar assistidas.

Il model dals centers da sanadad regionalas vesain nus per tut las regiuns dal chantun sco schanza per mantegnair il provediment decentral. Las Vals dal sid han praticamain realisà cumplainamain quest model; en il Puschlav ha la populaziun approvà il cumenzament da zercladur cun 92% da las vuschs l'ultim pass, numnadamain la fusiun da l'ospital cun la chasa da persunas attempadas. Ma er l'Engiadina Bassa, il Partenz ed il Surses han furmà lur centers da sanadad e porschan lur prestaziuns – davent da la naschientscha fin a la tgira da persunas attempadas – tenor il model dal provediment or d'in maun. En il Partenz per exempel lavuravan la fin da l'onn 2015 totalmain 486 persunas en la fundaziun Flury che maina il center da sanadad. La fin da l'onn

2013 eran quai mo 443 collavuraturas e collavuratur.

Ina da las piunieras sin la via ad ina ferma structura en ils fatgs da sanadad è l'Engiadina Bassa, che ha – sut la direcziun da *Philipp Gunzinger* – organisà cun success in tal center e che ha schizunt integrà il sectur da wellness cun il Bogn Engiadina. La reuniun dals furniturs da prestaziuns, vul dir la spitex, las chasas e l'ospital, n'ha betg mo purtà sinergias amministrativas, finanzialas e persunalas, ma bain ha er stgaffì circa 70 piazzas da lavur supplementar tras il svilup da purschidas en il turissem da sanadad.

Tgi che na vul betg perder sto sa mover. Gist en vista a temps financialmain pli difficils fan ils furniturs da prestaziuns dal sectur da sanadad bain d'examinar lur structuras e da las adattar al temp. Firms centers da sanadad en las regiuns per il provediment da basa dals indigens e dals giasts. Quai è la strategia che las regiuns perifericas ston persequitar sch'ellas vulan disponer er en l'avegnir d'in fitg bun provediment cun ina vasta paletta da prestaziuns: centers da sanadad regionalas per il provediment da basa e – per prestaziuns spezialisadas – ina stretga cooperaziun cun l'ospital chantunal che ha fatg gia fin oz passa 150 cunvegns da cooperaziun cun noss ospitals regionalas.

Jau m'allegrel che la regiun Surselva ha fatg il dretg pass en la dretga direcziun cun fundar la SanaSurselva, ed jau garantesch noss sustegn.